

www.smile-network.eu



NETWORK

**FOR SOCIAL AND MARKET INCLUSION
THROUGH LANGUAGE EDUCATION**

ПРЕПОРЪКИ

**ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЕЗИКОВОТО РАЗНООБРАЗИЕ И ПМИПЕ НА
ЕВРОПЕЙСКО НИВО**

РЕДАКТИРАНО ОТ:



FLEP, FORMAÇÃO LÍNGUA E ESTUDOS PORTUGUESES LDA

Лисабон, Португалия

flep1@mail.telepac.pt

Настоящият документ е създаден от консорциума на **Мрежата за социална и трудова интеграция чрез езиково обучение (SMILE)**.

Това е един независим доклад. Той не е политически документ на европейско или на национално ниво. **SMILE** е мрежа, която работи на практическо ниво, като разглежда съществуващите практики с цел преодоляване на икономическите и социалните трудности в рамките на Европейския съюз чрез промотиране на успешни модели за езиково обучение.

Публикувано през 2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.	ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ ЗА ПАЗАРА НА ТРУДА.....	4
	НУЖДА ОТ ПМИПЕ	4
	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ	4
	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ	4
3.	ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ ЗА ХОРА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ.....	6
	НУЖДА ОТ ПМИПЕ	6
	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ	6
	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ	6
4.	ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ ЗА СПЕЦИФИЧНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ.....	8
	НУЖДА ОТ ПМИПЕ	8
	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ.....	8
	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ.....	8
5.	ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ СЕКТОР.....	9
	НУЖДА ОТ ПМИПЕ	9
	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ.	9
	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ	9
6.	ПРЕПОРЪКИ	11
	6.1. ПАЗАР НА ТРУДА	11
	6.2. ХОРА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ	12
	6.3. СПЕЦИФИЧНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ.....	14
	6.4. ОБРАЗОВАТЕЛЕН СЕКТОР	16
7.	ИЗВОДИ	18

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Мрежата за социална и трудова интеграция чрез езиково обучение (SMILE), обхващаща партньори от 15 европейски държави – България, Кипър, Чехия, Финландия, Германия, Гърция, Италия, Латвия, Литва, Малта, Холандия, Португалия, Испания, Швейцария и Турция – има за цел да подкрепя европейските и националните политики в сферата на езиковото обучение и промотирането на езиковото разнообразие и социално включване.

Тази основна цел е преследвана от мрежата SMILE чрез един динамичен процес, базиран на проучване, идентификация и дисеминация на успешните резултати от добрите практики за промотиране на езиковото разнообразие с конкретен фокус върху изучаването на по-малко използваните и преподавани езици (ПМИПЕ). Мрежата SMILE има за цел да събере на едно място организации от образователния, трудовия и социален сектори и да проучи възможностите за използването на ПМИПЕ чрез подобряване на езиковите компетенции и умения с цел стимулиране заетостта и засилване на социалното включване. Проектът като цяло има за цел промотирането на ПМИПЕ като възможност за конкурентно предимство за подобряване на заетостта и популяризиране на социалното включване, предвид важността на тези езици за икономическите, социалните и културни сфери в Европа.

С цел подобряване на конкурентоспособността и заетостта и за улесняване на социалното включване на редица неравностойни групи чрез проследяване на възможностите за сътрудничество между сферите на езиково обучение, образование и работа, проектът SMILE изготви пакет от три основни документа:

- ✓ **Национален доклад** за всяка една от държавите в проекта, на базата на добри практики и методологии за промотиране на езиковото разнообразие и на ПМИПЕ с фокус върху практическото им приложение в различни сектори;
- ✓ **Ситуационен анализ** с цел осигуряването на информация за нуждите, свързани с ПМИПЕ на идентифицираните сектори на европейско ниво и решения за тяхното посрещане чрез прилагането на нетрадиционни методи за ситуационно езиково обучение и промотиране;
- ✓ **Препоръки**, чиято цел е да посочи необходимостта, възможностите и предизвикателствата пред популяризирането на езиковото разнообразие и ПМИПЕ на европейско ниво, както и да осигури препоръки за подобряване на настоящите стратегии и приоритети в сферата на езиковото обучение на ПМИПЕ.

Документът с препоръки обхваща основните изводи от тематичните групи, организирани в рамките на този проект с цел да обобщи, както потенциала, така и предизвикателствата в четири специфични области – пазар на труда, хората в неравностойно положение, специфични икономически сектори и образователния сектор, които са идентифицирани като „решаващи“ за промотирането на езиковото разнообразие и ПМИПЕ. Чрез този документ мрежата SMILE възнамерява да представи набор от препоръки за подобряване на бъдещите европейски политики, касаещи тези въпроси, след като успя да събере на едно място организации от различни икономически сектори, които съвместно да проучат

възможностите за подобряване на конкурентоспособността, заетостта и социалното включване чрез по-добри езикови умения с фокус върху ПМИПЕ.

В този смисъл, този обобщаващ документ е резултат от едно задълбочено проучване, проведено от страна на всеки един партньор в рамките на мрежата SMILE, насочено предимно към най-добрите практики, както и вследствие на рефлексивното взаимодействие между тези партньори и външни експерти, ангажирани в споменатите по-горе работни групи, с цел по-добре да се опишат актуалните препоръки по отношение промотирането на езиковото разнообразие и на ПМИПЕ.

2. ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ ЗА ПАЗАРА НА ТРУДА

НУЖДА ОТ ПМИПЕ	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ
<p>Изучаването на езици и тяхното популяризиране са относими към бизнес сферата и търговията, тъй като тези сектори се нуждаят от разнообразни езикови компетенции и межкултурно общуване, за да се постигат по-добри и ефективни резултати. Тук има нужда от широк кръг езици, не само множество европейски (популярни и ПМИПЕ), но и езици със стратегическо значение за бизнеса, каквито са китайският, руският, арабският и т.н..</p> <p>Професионалното образование и обучение (ПОО) е важна среда за използването на ПМИПЕ, тъй като може едновременно да задоволи нуждата на пазара на труда от езикови компетенции и да благоприятства</p>	<p>Следните аспекти, реалности и специфики на сектора разкриват определени възможности за успешно използване на ПМИПЕ и подобряване на тяхното изучаване и промотиране:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Повече възможности за бизнес и търговия чрез включването в нови пазари, използването на възможности за стартиране на бизнес или създаването на бизнес контакти; ✓ Интеграция в пазара на труда, както на сезонни, така и на транс-гранични работници; ✓ Значимостта на езиковото разнообразие като условие за благоденствие и икономическо развитие; ✓ Повече демократичност в икономическите процеси за развитие; 	<p>Ето някои от предизвикателствата пред популяризирането на ПМИПЕ на европейско ниво:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Да потвърди нуждата от учители по ПМИПЕ в случаите когато има пречки за видимостта на пазарните ниши; ✓ Да се управляват недостатъчните финансови ресурси за промотиране на ПМИПЕ в контекста на икономически и финансови затруднения в европейските страни; ✓ Да се адаптират по-успешно националните политики, които

свободното движение на квалифицирани работници в рамките на Европейския съюз (ЕС).

По отношение на потребностите на пазара на труда, факт е, че работодателите се нуждаят от и търсят езикови умения, не само на езици, които обикновено се преподават, но и на порядки езици за целите на определени пазарни ниши. Що се отнася до езиците на държавите в съседство, езиковите умения са от значение за професионалните групи от пограничните райони, като пожарникари, полицаи и спешна медицинска помощ.

- ✓ Възможности за развитие на учителите и на езиковите училища;
- ✓ Включващо, иновативно и рефлексивно общество с по-високо качество на услугите, по-добра социална интеграция и културно разбиране за намиране на решения;
- ✓ Стимулиране на работниците за мобилност и посещаване на местни курсове в чужбина с цел осигуряване на по-добри услуги, заплащане, възможности за заетост и други възможности отвъд границите;
- ✓ Поощряване на икономическата солидарност чрез усвояването на езикови умения, което е важен фактор за смекчаване на липсата на толерантност и наличието на предразсъдъци в рамките на местните общности и за създаване на добавена стойност на учебните програми.

невинаги могат да отразят в достатъчна степен важността и потенциала на ПМИПЕ при вземането на решения и по отношение процесите на развитие;

- ✓ Да се поощри нуждата от ПМИПЕ на пазара на труда в някои страни.

3. ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ ЗА ХОРА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ

ПОТРЕБНОСТ ОТ ПМИПЕ	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ
<p>По отношение изучаването на езици за уязвимите хора и групи, има ясна нужда от обучени учители, които да работят в межкултурна среда. В някои страни има и повишена нужда от обучаване на хора в неравностойно положение, както и от допълнително обучение на хора със специфични потребности.</p>	<p>Следните аспекти, реалности и специфики на сектора разкриват определени възможности за успешно приложение на ПМИПЕ и подобряване на тяхното обучение и промотиране:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Справяне със съществуващата хуманитарна криза, довела до повишаване на миграцията и движението на бежанци в цяла Европа, като езиковото обучение и културната интеграция в приемната страна са от решаващо значение; ✓ Ангажиране на интегрирани мигранти като медиатори и мотиватори на новопристигащите; ✓ Прилагане на подходящи методи с определени групи; ✓ Ефективна употреба и приложение на добри практики; ✓ Възможности за новообучени учители да влязат на пазара на труда; ✓ Членовете на местните общности да изучават езиците на мигрантите; ✓ Използването на ЕМ (езиците на мигрантите) за бизнес цели и с цел обучение, което ще доведе до създаването на работни места за имигрантите; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Да се разширят националните инициативи, насочени специално към мигрантите, пенсионерите и хората в неравностойно положение с цел да се мотивират най-уязвимите групи да изучават езици като цяло и в частност; ✓ Да се обменят опит, национални политики и добри практики в европейски страни с кратка миграционна история; ✓ Да се повиши нивото на информираност за основни въпроси, свързани с езиците на мигрантите; ✓ Да се разшири предлагането на обучени учители, които да работят със специфични целеви групи; ✓ Борба с расизма и ксенофобията; ✓ Да се постави забрана върху стереотипите в местните общества;

✓ Пенсионерите да имат възможност да обучават други, да остават активни и да поддържат социалните си контакти;

✓ Ангажирането на пенсионери като потенциална целева група за езиково обучение с цел пътуване и промотиране на активен начин на живот;

✓ Мигранти, хора в неравностойно положение и други уязвими групи като потенциална целева група за изучаване на езици с цел включване на пазара на труда;

✓ Обмяна на опит между страните с дългогодишна история на миграция и такива с по-кратка миграционна история.

✓ Да се поощри приложението на подходящи подходи, ресурси и инструменти за езиково обучение.

4. ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ ЗА СПЕЦИФИЧНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ

НУЖДА ОТ ПМИПЕ	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Глобализацията на световната икономика изисква наличието на професионалисти и специалисти в различни сфери, които да общуват ефективно на чужди езици. Успехът зависи от способността им да се справят с езикови и културни бариери, от езиковите им умения и компетенции по отношение на професионалната сфера, в която се развиват. ✓ По отношение на туристическия сектор се забелязва повишено търсене на ПМИПЕ в следните области: <ul style="list-style-type: none"> ✓ агротуризмъ; ✓ туристически гидове и агенти; ✓ екотуризмъ; ✓ специфични видове туризмъ като кулинарен туризмъ и туризмъ за дегустация на вина; ✓ Относно останалите икономически сектори където също се отчита повишено търсене на ПМИПЕ, се очертават следните индустрии: <ul style="list-style-type: none"> ✓ обувна; ✓ строителство; ✓ текстилна; ✓ здравеопазване. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ПМИПЕ могат да се използват от мигрантите при работа в туристическия и индустриалните сектори; ✓ Възрастните хора пътуват все повече и мнозина от тях се интересуват да научат за културата и езика на дестинацията, която ще посетят; ✓ Фокус върху преподаване на ПМИПЕ на безработни лица с цел повишаване на техния професионален имидж предвид фактът, че работната сила търси нови умения, предимно поради увеличаване на безработицата; ✓ Фактът, че общият подход на ЕС промотира езиковите компетенции с цел повишаване на професионалния профил (изразено чрез стратегията „Европа 2020“); ✓ Туризмът и здравеопазването са подходяща среда за акомодацията на ПМИПЕ. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Развиване на по-висок професионализъм; ✓ Да се премине границата на изучаване единствено на популярни езици, предимно английски; ✓ Да се изграждат и валоризират межкултурни екипи на работното място, да се постави забрана върху въпроси, свързани с расизма; ✓ Да се създават иновативни и атрактивни обучителни програми и ресурси за изучаване на езици; ✓ Да се обучат учители по ПМИПЕ да работят в межкултурна среда; ✓ Да се мотивират туристите да изучават езиците на тяхната дестинация. ✓ Да се стимулира развитието на работната сила ✓ Да се преодолеят пречките пред мобилността на професионалистите от някои икономически сектори.

5. ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ СЕКТОР

ПОТРЕБНОСТ ОТ ПМИПЕ	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПМИПЕ	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПМИПЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ В този изключително глобализиращ се и взаимосвързан свят, международните комуникативни умения играят ключова роля за постигането на по-добра интеграция на всеки един европейски гражданин, в социално или професионално отношение. ✓ Затова е важно образователният сектор да предлага условия на учениците и студентите да се докоснат до по-широк кръг от езици и култури още от ранна възраст. В този смисъл на съседните и транс-граничните езици, както и на разбирането за межкултурност като средство за изграждането на взаимно уважение и толерантност следва да се обърне повече внимание. ✓ Този образователен политически подход следва да бъде заложен във всички образователни етапи, независимо дали става дума за начално, основно, средно или висше образование. 	<p>Следните аспекти, реалности и специфики на сектора разкриват определени възможности за употребата на ПМИПЕ и подобряването на тяхното изучаване и промотиране:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ПМИПЕ трябва да са част от националните приоритети предвид тяхната значимост за обществото и общността, както на национално, така и на местно ниво; ✓ Възможностите за професионално развитие на учителите трябва да се гарантира; ✓ Онлайн платформите за самообучение са полезен инструмент, който може да бъде широко промотиран; ✓ Популяризиране и подкрепа на билингвализма и многоезичието с цел по-добра интеграция на новодошлите мигранти в обществото-домакин; ✓ Намирането на нови начини за мотивиране на обучаемите на по-високо ниво; ✓ Езикова подкрепа и обучение на родителите на учениците мигранти; ✓ Адресиране на културните различия, историческия и културен произход, както и на 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ По-добро адаптиране на регионалните политики, които понякога противоречат и се отдалечават от националните; ✓ Подобряване на компетенциите на учителите да преподават ПМИПЕ (по отношение на методи, подходи, ИКТ и т.н.); ✓ Преодоляване на преобладаващия монолингвализъм в образователната система на някои многоезични европейски държави и региони; ✓ Повишаване нивото на мотивация за изучаване на ПМИПЕ; ✓ Развиване на езикови умения на езика на страната-домакин от страна на имигрантите и членовете на етническите малцинства; ✓ Да се вземат под внимание културните различия, различия

мотивацията на учениците;

✓ Интегрираното езиково обучение (CLIL) може да създаде необходимостта от учене на езици в училище.

исторически произход и мотивацията на обучаемите;

✓ Съдействие за по-добра и тясна комуникация между всички европейски граждани като ключов фактор за политическа стабилност в ЕС, което рефлектира в голяма степен върху икономическата и социална динамика на наднационално и национално ниво;

✓ Справяне с ограниченията на финансовите ресурси, тъй като последните години се отличават със сериозни икономически трудности в рамките на ЕС.

6. ПРЕПОРЪКИ

Следва набор от препоръки за четирите области, идентифицирани в рамките на процеса: пазар на труда, хора в неравностойно положение, специфични икономически сектори, образователен сектор.

6.1. ПАЗАР НА ТРУДА

ПРЕПОРЪКИ	СТРАТЕГИИ И МЕТОДОЛОГИИ	ЦЕЛЕВИ ГРУПИ
<p>1. Да се използват съществуващите канали за преговори на политическо ниво (социален диалог) с цел да се промотират активни политики за пазара на труда.</p>	<p>Стимулиране на дискусии, преговори и съвместни дейности, обхващащи организации на представители на работодателите, работниците и професионалните съюзи.</p>	<p>Публични институции, профсъюзи и компании, супервайзори на работните места.</p>
<p>2. Повишаване и подобряване на информационния поток относно потребностите от езикови умения за пазара на труда.</p>	<p>Стимулиране на регулярни проучвания на тенденциите, което да гарантира по-добро съответствие между предлагането и нуждата от изучаването на езици.</p>	<p>Кариерни консултанти, властите в системата на образованието на всички нива; компании.</p>
<p>3. Изграждането на система, гарантираща систематична обмяна на добри практики.</p>	<p>Стимулиране изграждането на международни мрежи с оглед да се дисеминират ефективни методологии и успешни резултати, за да може езиковото обучение да е по-ориентирано към работодателите и хората в ПОО.</p>	<p>Местни публични и частни институции, мигрантски общности, неправителствени организации, профсъюзи и др.</p>
<p>4. Създаване на специализирани модули за езиково обучение и методологии за обучение в ПОО.</p>	<p>Подкрепа на сътрудничеството между учителите по езици и преподавателите по други предмети с цел да се поощри повишаването на квалификацията на учителите.</p>	<p>Преподаватели по езици, обучители в системата на ПОО, и политици на местно, национално и европейско ниво.</p>

5. Валидиране и признаване на неформални езикови умения.

Формализиране на неформално и информално придобитите езикови умения, както в рамките на националните политики, така и в международен мащаб.

Отговорните на политическо ниво, публични и частни власти на местно, национално и европейско ниво.

6.2. ХОРА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ

ПРЕПОРЪКИ	СТРАТЕГИИ И МЕТОДОЛОГИИ	ЦЕЛЕВИ ГРУПИ
<p>1. Повишаване на осведомеността относно нуждата от ПМИПЕ като начин за социално включване и заетост.</p>	<p>Повече проучвания относно нуждата от изучаване на езика на страната-домакин; разпространение на информация за употребата на комуникационни платформи и инструменти.</p>	<p>Отговорните за политиката в сферата на образованието на национално и европейско ниво / социално включване и финансиране на програми за научни изследвания на национално и европейско ниво.</p>
<p>2. Създаване на възможности за изграждане на мрежи на политическо равнище между страните с по-дълга и по-кратка история на миграция.</p>	<p>Стимулиране на изграждането на Европейска мрежа за обмен и дисеминация на информация, както и на добри практики за успешни програми за изучаване на езици от мигранти.</p>	<p>Отговорните при взимане на решения, свързани с интеграцията на мигрантите и образованието на европейско ниво.</p>
<p>3. Валоризация и стратегическо включване на ПМИПЕ в образователната програма на национално ниво и отпускане на нужната финансова помощ.</p>	<p>На всички образователни нива официално създаване и осигуряване на възможности на мигрантите да изучават езика на страната-домакин, както и местните хора да научат езика на мигрантите.</p>	<p>Национални и регионални власти; Европейския съюз.</p>

<p>4. Създаване на квалификационни програми за учителите по езици на тема „Включващо преподаване и образование“.</p>	<p>Изграждане и предлагане на модели и курсове за обучение по включващо образование и продължаващо професионално развитие за учителите по езици.</p>	<p>Местни / регионални власти, обучителни институции, асоциации и хора/групи в неравностойно положение, както и институти за изучаване на езици.</p>
<p>5. Създаване на програми, повишаващи осведомеността за хора в неравностойно положение.</p>	<p>Разширяване на инициативите, повишаващи осведомеността (напр. Информационни сесии, Работни ателиета и др.) за преодоляване на стереотипите и валоризация на потенциалните възможности на всяка една група.</p>	<p>Местни / регионални власти, неправителствени организации, асоциации и хора/групи в неравностойно положение.</p>
<p>6. Създаване и прилагане на информационните технологии (ИТ) и иновативни инструменти за езиково обучение като средство за преодоляване на пречките, свързани с наличието на увреждания.</p>	<p>Изграждане на електронно обучение и други подкрепящи технологии, адаптирани към нуждите на всеки един и даващи възможности на хората с увреждания и други потребители да участват в пълна степен във всички аспекти от социалния живот и да се включат в пазара на труда.</p>	<p>Преподаватели по ПМИПЕ; Организации, отговорни за създаването и предлагането на обучителни методологии и инструменти (университети, центрове за ПОО, научно-изследователски центрове и т.н.); ИКТ компании.</p>
<p>7. Поощряване на регулярния обмен на добри практики и програми за организиране на езиково обучение на хора с увреждания.</p>	<p>Подкрепа на изграждането на мрежи за разпространение на ефективни методологии и успешни резултати с цел да се моделира езиковото обучение в посока по-добро включване на определени целеви групи със специални потребности, поради тяхното икономическо, социално или лично минало.</p>	<p>Местни власти, неправителствени организации, асоциации на групи хора в неравностойно положение, местни общности на мигранти. Доброволци.</p>

6.3. СПЕЦИФИЧНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ

ПРЕПОРЪКИ	СТРАТЕГИИ И МЕТОДОЛОГИИ	ЦЕЛЕВИ ГРУПИ
<p>1. Да се увеличи употребата на информационните технологии (ИТ) при изучаването на ПМИПЕ, насочени специално към професионалисти от различни икономически сектори.</p>	<p>Да се разшири употребата на ИКТ инструменти - като дигитални платформи, самообучителни пакети, компютърни игри и мобилни приложения, приложими предимно в обучителния процес и съобразени с различния професионален контекст.</p>	<p>Учители по ПМИПЕ; Организации, имащи компетенциите да създават и предлагат обучителни методологии и инструменти (университети, обучителни центрове, научни центрове, образователни министерства); ИКТ компании.</p>
<p>2. Да се обучат учители и преподаватели по ПМИПЕ, за да отговарят на изискванията на професионалните групи, като например за по-добра комуникация с родителите на мигрантите и техните деца.</p>	<p>Да се модифицира изучаването на ПМИПЕ спрямо нуждите на професионалните групи и тези на пазара.</p>	<p>Учители по ПМИПЕ; Организации, имащи компетенциите да създават и предлагат обучителни методологии и инструменти (университети, обучителни центрове, научни центрове, образователни министерства);</p>
<p>3. Да се промотират и прилагат иновативни / по-привлекателни методи за обучение, методологии и инструменти за изучаване на чужди езици за специфични цели, съответстващи на разнообразните сектори като здравеопазването,</p>	<p>Да се стимулира производството на ресурси и инструменти със специфична секторна терминология и изрази/внедрени модули в рамките на езиковите курсове, така че да отговарят на потребностите на професионалистите. Да се разшири употребата на иновативни</p>	<p>Учители по ПМИПЕ; Здравни работници (в болници, спешни звена, медицински центрове), които имат отношение към езиковите малцинства. Организации, имащи компетенциите да създават и</p>

туризма и др.	обучителни методологии, в които обучаемият активно участва в процеса, като комбинирано обучение и развлекателни инструменти.	предлагат обучителни методологии и инструменти (университети, обучителни центрове, научни центрове, образователни министерства);
4. Да се промотира културното измерение на езиците по време на образователния процес.	Да се промотира културното измерение на обучителния процес, за да се даде добавена стойност в условия на международна бизнес среда.	Учители по ПМИПЕ; Организации, имащи компетенциите да създават и предлагат обучителни методологии и инструменти (университети, обучителни центрове, научни центрове, образователни министерства); Организации, промотиращи качествено езиково обучение в рамките на ЕС.
5. Да се подсигури междусекторна обмяна на добри практики.	Да се максимизира междусекторният обмен на добри практики, за да се достигне до ефективни методологии, проекти и инструменти за промотиране на ПМИПЕ.	Участници в европейски и национални проекти с тази насоченост; Европейски и национални организации, създаващи образователни програми; Организации, имащи компетенциите да създават и предлагат обучителни методологии и инструменти (университети, обучителни центрове, научни центрове, образователни министерства);

6.4. ОБРАЗОВАТЕЛЕН СЕКТОР

ПРЕПОРЪКИ	СТРАТЕГИИ И МЕТОДОЛОГИИ	ЦЕЛЕВИ ГРУПИ
1. Да се обръща повече внимание на правителствено ниво на мотивацията за изучаване на ПМИПЕ.	Да се изтъкне важността да се инвестира в изучаването на ПМИПЕ като добавена стойност към учебната програма и като възможност за повишаване на квалификацията.	Политиците, ангажирани с въпросите на образованието на местно, национално и европейско ниво.
2. Да се осигури признаването на придобитите езикови умения.	Да се формализират и валидират езиковите умения, които са формално или неформално придобити, както в рамките на националните политики, така и в международен план.	Политиците, ангажирани с въпросите на образованието на местно, национално и европейско ниво, както и местните власти.
3. Да се промотира и подкрепя билингвализмът в образователната система с цел по-добра интеграция на чужденци.	Да се осигури билингвалното обучение на имигрантите/ етническите малцинства като начин да се преодолеят пречките в комуникацията, породени вследствие липсата на езикови умения.	Политиците, ангажирани с въпросите на образованието, местните власти, училищните общности и неправителствените организации.
4. Да се поощряват правителствата да осигурят подходяща инфраструктура и мотивация за изучаване на чужди езици, особено във връзка с имигрантите и тяхното интегриране в обществото с цел да се преодолее изолацията им.	Да се вземе под внимание, паралелно с процесите на взимане на решения и тяхното прилагане, нуждата от осигуряване на допълнителна подкрепа под формата на разяснителни уроци, както за деца на мигранти, така и за техните родители при изучаването на езика на страната-домакин.	Местните власти, местните общности и общностите от мигранти, неправителствени организации, работещи за интеграцията и образованието на мигрантите, развитието на общността и т.н.
5. Да се поощряват държавните / регионалните власти да	Да се обмислят възможностите за изучаване и практикуване на регионални езици или езици на	Местни/регионални власти, институции за езиково обучение,

<p>популяризират езиците на малцинствени и регионални групи.</p>	<p>малцинства, т.напр. чрез извънкласни занимания и други дейности, както в рамките на учебната система или контекст, така и извън нея.</p>	<p>етнически/регионални общности, които са склонни да промотират своите езици, както и неправителствени организации.</p>
<p>6. Да се изгради система за систематичен обмен на добри практики / програми за езиково обучение на родители, учители и т.н., както на национално, така и на европейско ниво.</p>	<p>Да се оптимизира дисеминацията и споделянето на добри практики, промотиращи ефективното сътрудничество в мрежи за по-добро и включващо образование от ранна възраст.</p>	<p>Отговорните политици в системата на образованието, институциите за обучение на учители, учителски асоциации, родителски асоциации и др.</p>
<p>7. Да се поощряват правителствата за намиране на нови начини да се стимулира сътрудничеството между регионите по отношение на езиковите въпроси.</p>	<p>Да се промотира обмяната на опит във връзка с езиковата и културна идентичност, включването на родители и ученици от различен произход. Примери за това са баският и каталунският езици в Испания, етническите конфликти, породени от езикови различия в Централна Европа и т.н., които се нуждаят от специално внимание.</p>	<p>Местни власти, активисти в общността.</p>
<p>8. Да се обърне специално внимание на възможностите за изучаване на чужди езици в детските градини и основното училище с цел осигуряване на равни възможности в образованието.</p>	<p>Да се създават възможности и адекватни ресурси и методологии за изучаването на втори език от деца още от ранна възраст, особено от страна на деца на имигранти, като начин да се улесни интегрирането им.</p>	<p>Детски градини, начални и основни училища.</p>

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Очаква се този доклад да съдържа рационални решения, които могат да бъдат оценени от заинтересованите лица в Европейския съюз в процеса на формулиране, въвеждане и прилагане на политически инструменти в подкрепа на популяризирането на многоезичието, езиковото разнообразие, межкултурния диалог и ПМИПЕ.

Докладът обхваща настоящото състояние на четирите анализирани измерения, при които ПМИПЕ играят съществена роля. Той също така представя възможностите и предизвикателствата, които биха могли да характеризират пътя за успешно и ефективно популяризиране на ПМИПЕ. Що се отнася до пазара на труда, препоръчва се да се използват в максимална степен средствата на договарянето в рамките на социалния диалог, за да се улеснят активните политики на пазара на труда, както и да се създадат информационни канали относно потребностите от езикови умения на пазара на труда. Необходимо е да се подсигури систематична обмяна на добри практики, да се подчертае фокуса на ПОО върху преподаването на езици, както и да се валидират неформалните езикови умения. Относно хората в неравностойно положение, освен нуждата от ясно формулиране на обхвата на ПМИПЕ, е важно да се разшири проучването относно потребността от ПМИПЕ за заетост и социално включване. Освен това, изграждането на възможности на политическо ниво за създаването на мрежи между страни с по-кратка и по-дълга миграционна история ще доведе до значителна синергия в тази сфера, както и до промотиране и финансиране на включването на ПМИПЕ в образователните политики на национално ниво. Важно е също така, не само учителите да се квалифицират, така че да могат да обучават хора с увреждания, но и да се повиши осведомеността по въпросите за мигрантите, хората с увреждания и стереотипите в обществата.

Фокусирайки се върху определени сектори, съществена полза може да се извлече от по-широкото приложение на информационните технологии при изучаването на ПМИПЕ и от тестването на по-привлекателни обучителни методологии и педагогически инструменти, както и от квалифициране на преподавателите по ПМИПЕ, така че по-добре да отговарят на потребностите на специфични целеви групи. Важно е да се популяризира както и културната страна на езика по време на езиковото обучение, така и междусекторния обмен на добри практики. Що се отнася до образователния сектор, от съществена важност е да се признаят придобитите езикови умения, както и да се промотира и подкрепя двуезичното обучение в образователните системи с цел по-добра интеграция на новодошлите мигранти. Тези препоръки вървят ръка за ръка с поощряването на държавните и регионалните институции да осигурят необходимата инфраструктура и мотивация за езиково обучение – особено по отношение на мигрантите и съхраняването на езиците на регионалните и етническите малцинства. Препоръчително е и да се гарантира систематичния обмен на добри практики и програми за това как да се обучават родители, учители и т.н. на езици, както на правителствено, така и на европейско ниво.

Всички тези подходи, заедно с набора от препоръки, насочени към всяко едно от четирите разглеждани измерения, се приближават до някои от основните въпроси, пред които са изправени в настоящия момент Европейският съюз и страните-членки. Примери за този глобален натиск са както икономическите процеси на развитие, които се характеризират с финансови затруднения – в обществената, предприемаческата или частната сфери, така и социалното напрежение, породено от демографските тенденции, свързани с миграцията. В контекста на тези политически, икономически и социални предизвикателства, които стоят пред ЕС днес, трябва да се фокусираме върху синергията между силните страни и потенциала на всяка една държава, както и върху нейното население и специфични предимства (пазари, езици, конкурентоспособност и т.н.), с цел да се преодолеят предизвикателствата пред ПМИПЕ. Поради тази причина е необходимо да се подчертае не само важността на езиковото обучение като част от

придобиването на комуникативни умения в рамките на многоезична и мултикултурна Европа, но и необходимост от повишаване на осведомеността на гражданите относно езиковото и културно многообразие на Съюза, където ПМИПЕ играят решаваща роля при преодоляването на определени проблеми в настояща Европа, като например скорошните епизоди на миграция, глобалните икономически процеси и тяхното влияние върху образованието, бизнеса и глобалната комуникация.